

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosa
mint OPCAT nemzeti megelőző mechanizmus

JELENTÉSE

az AJB-1325/2025 számú ügyben

a Eger Rendőrkapitányság Pétervásárai Rendőrőrs látogatásával
összefüggésben

Előadók: dr. Mézes Norbert
dr. Demkó Daniella

Érintett szervek: Pétervásárai Rendőrőrs
Eger Rendőrkapitányság

2025.

**Az alapvető jogok biztosa, mint OPCAT nemzeti megelőző mechanizmus
Jelentése
az AJB-1325/2025 számú ügyben**

1. Az eljárás megindulása

A 2011. évi CXLI. törvénnyel kihirdetett kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) 1. cikke értelmében annak *„célja egy olyan rendszer létrehozása, amelyben független nemzetközi és nemzeti testületek – a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megelőzése céljából – olyan helyszínekre látogatnak el rendszeresen, ahol embereket fosztanak meg a szabadságuktól”*.

A Jegyzőkönyv 3. cikke szerint – az 1. cikkben megfogalmazott cél megvalósítása érdekében – valamennyi *„részes állam belföldi szinten létrehoz, kijelöl vagy fenntart egy vagy több látogató testületet (a továbbiakban: nemzeti megelőző mechanizmus) a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megakadályozása érdekében”*.

Magyarországon 2015. január 1-jétől nemzeti megelőző mechanizmusként az alapvető jogok biztosa jár el, aki az említett feladatainak teljesítése során a fogvatartási helyeken a szabadságuktól megfosztott személyekkel való bánásmódot beadvány és alapvető joggal összefüggő visszasság hiányában is rendszeresen vizsgálja.¹

1.2. A nemzeti megelőző mechanizmus hatásköre

A nemzeti megelőző mechanizmus alapvető feladata, hogy a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megelőzése céljából olyan helyeket látogasson, ahol embereket fosztanak meg a szabadságuktól.

A 4. cikk 2. pontja értelmében szabadságelvonás mindennemű fogva tartást vagy bebörtönzést jelent, valamint egy személy elhelyezését olyan állami vagy magántulajdonú, őrizetbe vételi környezetben, amelyet az illető valamilyen bírói, közigazgatási vagy más hatóság utasítására önként nem hagyhat el. A Kínzás és Más Kegyetlen, Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetés Megelőzési Albizottság (a továbbiakban: Megelőzési Albizottság) a Svédországban tett első látogatásáról szóló jelentésében kiemelte, hogy a rossz bánásmód megelőzését a fogva tartás első pillanatától kezdve biztosítani kell.²

1.3. A látogatás helyszíneinek kiválasztása

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 97. § h) pontja szerint fogvatartott, *„akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított,*

¹ Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 39/A. § és 39/B. § (1) bekezdés.

² CAT/OP/SWE/1. Report on the visit of the Subcommittee on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment to Sweden, Introduction, 6. pont

elővezetett).” Az Rtv. 97. § h) pontja alapján a vizsgált rendőrségi objektumok a Jegyzőkönyv 4. cikk szerinti fogvatartási helyek.

Az NMM a Jegyzőkönyv 20. cikk e) pontjára figyelemmel, mely szerint a feladatai teljesítése érdekében a felkeresni kívánt helyeket szabadon megválaszthatja úgy döntött, hogy a rendőrségi előállítás végrehajtásának körülményeit a Pétervásárai Rendőrőrs – a továbbiakban: Rendőrőrs – épületében vizsgálja.

1.4. A látogatások célja

Az Európa Tanács Kínzás és embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére alakult Európai Bizottsága (a továbbiakban: CPT) magyarországi látogatásai során több alkalommal vizsgálta a rendőrségi fogva tartás körülményeit.³ A nemzeti megelőző mechanizmus látogatásának célja a CPT által megfogalmazott ajánlások megvalósulásának, a rendőrségi fogva tartás és az ehhez kapcsolódó fogvatartotti szállítás, valamint az előállítás körülményeinek vizsgálata volt. A nemzeti megelőző mechanizmus először 2020-ban tett látogatást a Rendőrőrsön, majd 2025-ben ismétlődő látogatás keretében ellenőrizte a korábbiakban tapasztalt körülmények változását.

1.5. Az érintett alapvető jogok

- *Az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak tiszteletben tartásához és védelméhez való jog:* AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]
- *Az élethez és az emberi méltósághoz való jog:* Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg. [Alaptörvény II. cikk]
- *Személyes adatok védelme:* Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. [Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdés]
- *A kínzás és az embertelen, megalázó bánásmód tilalma:* „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgátságban tartani.” [Alaptörvény III. cikk (1) bekezdés]
- *A személyes szabadság és biztonság:* „Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.” [Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdés]

1.6. Az alkalmazott jogszabályok, állásfoglalások, iránymutatások

Nemzeti jogforrások:

- Magyarország Alaptörvénye;
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.);

³ A testület 1994-ben mind a Gyorskocsi utcai, mind az Aradi utcai Fogdában, 1999-ben, 2003-ban, 2005-ben és 2009-ben a Központi Fogdán, 2013-ban mindkét Intézményben, 2015-ben a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság fogdájában tett látogatást.

- az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Emberi Jogok Európai Egyezménye);
- a Strasbourgban, 1987. november 26-án kelt, a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezmény kihirdetéséről szóló 1995. évi III. törvény;
- a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről szóló 1976. évi 8. törvényerejű rendelet;
- a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni nemzetközi egyezmény kihirdetéséről szóló 1988. évi 3. törvényerejű rendelet;
- a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni Egyezmény Fakultatív Jegyzőkönyvének kihirdetéséről szóló 2011. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Jegyzőkönyv);
- a látogatás időpontjában hatályos Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.);
- a látogatás időpontjában hatályos büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.);
- a látogatás időpontjában hatályos a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabstv.);
- az alapvető jogok biztosa és helyettesei, valamint a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság által végzett vizsgálatokkal kapcsolatos eljárásról szóló 29/2013. (VII.5.) ORFK utasítás;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati szabályzat);
- Az Európa Tanács Kínzásellenes Bizottsága (CPT) ajánlásának végrehajtásáról szóló 22/2010. (OT) ORFK Utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás).

Nemzetközi források:

- A CPT 2. Általános Jelentése [CPT/Inf (92)];
- A CPT 12. Általános Jelentése [CPT/Inf(2002)15];
- A CPT 21. Általános Jelentése [CPT/Inf(2011)28];
- A CPT a fogvatartottak szállításáról szóló jelentése [CPT/Inf (2018) 24];
- CAT/OP/SWE/1. Report on the visit of the Subcommittee on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment to Sweden;
- Report to the Hungarian Government on the visit to Hungary carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 1 to 14 December 1994 [CPT/Inf (96) 5];
- Report to the Hungarian Government on the visit to Hungary carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 5 to 16 December 1999 [CPT/Inf (2001) 2];

- Report to the Hungarian Government on the visit to Hungary carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 30 May to 4 June 2003 [CPT/Inf (2004) 18]
- Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 30 March to 8 April 2005 [CPT/Inf (2006) 20];
- Report to the Hungarian Government on the visit to Hungary carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 24 March to 2 April 2009. [CPT/Inf (2010) 16];
- Report to the Hungarian Government on the visit to Hungary carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 3 to 12 April 2013 [CPT/Inf (2014) 13];
- Alapelvek a nemzetközi emberi jogi szabályok alkalmazásáról a szexuális irányultsággal és nemi irányultsággal kapcsolatban [Principles on the application of international human rights law in relation to sexual orientation and gender identity, March 2007]

1.7. A látogatás módszere

A Jegyzőkönyv 4. cikke 1. pontjának értelmében az államnak a nemzeti megelőző mechanizmus látogatásait bármely, a joghatósága és ellenőrzése alatt álló helyen lehetővé kell tennie, ahol embereket valamely hatóság utasítására, kezdeményezésére, hozzájárulásával vagy elfogadásával a személyes szabadságuktól megfosztják vagy megfoszthatják.

A nemzeti megelőző mechanizmus feladatainak teljesítése körében az NMM személyesen és munkatársai útján is eljárhat.

A Rendőrőrs látogatása előzetes bejelentés nélkül történt. A látogatócsoport a CPT útmutatásait követve, a fogvatartás körülményei mellett mindenekelőtt a rendőrség által fogvatartott személyeket megillető három jog érvényesülését vizsgálta: fogva tartásának tényéről az általa kiválasztott harmadik fél (családtag, barát, konzulátus) értesítése, az ügyvédhez való jog, a fogvatartott egy általa kiválasztott orvos (a rendőrhatalóság által biztosított orvosi vizsgálaton túlmenően) vizsgálatát kérhesse.⁴

A látogatócsoport tagjai végigjárták a Rendőrőrs azon helyiségeit, ahol a fogvatartott megfordulhat, megtekintették azok berendezését és felszerelését. Az elhelyezés körülményeinek megfigyelése során az alábbiakra voltak tekintettel:

- az épületek és helyiségek állapota a fogvatartottak biztonsága és szükségletei szempontjából,
- a Rendőrőrsön milyen módon biztosítják az előállított személy elhelyezését,
- a fogvatartottak elfogásának körülményei, sor került-e kényszerítő eszköz alkalmazására,
- a fogvatartottak szállításának körülményei,
- a fogvatartottak tájékoztatása az előállító helyiségbe történő elhelyezéskor.

A látogatócsoport tagjai a fogvatartottakra vonatkozó iratokba betekintettek, egyes iratokról fénymásolatot kaptak, néhány irat a látogatást követően került megküldésre.

⁴ CPT/Inf (92) 3, 36. pont.

Az NMM munkatársai a Rendőrőrs személyzetének tagjait és a fogvatartottakat bizalmas körülmények között meghallgatták, viselkedésüket megfigyelték, különös tekintettel az alábbiakra:

- bánásmód,
- sérülés vagy betegség jelzése, orvos vagy gyógyszer kérése esetén hogyan történik az előállított személy ellátása, orvoshoz jutása,
- a választott orvos általi vizsgálat lehetősége fennáll-e,
- az ügyvéddel, harmadik személlyel történő kapcsolattartás lehetőségének biztosítása.

A látogatás célja az előállított személyekkel való bánásmód, valamint a fogvatartás körülményeinek vizsgálata volt.

A személyes meghallgatások a személyzet tagjaival folytatott interjúk formájában, előzetesen kidolgozott, iránymutatásként szolgáló kérdéssor alapján valósultak meg.

1.8. Szankciók tilalma

A Jegyzőkönyv 21. cikke értelmében semmilyen hatóság és tisztviselő nem rendelhet el, nem alkalmazhat, nem engedélyezhet, és nem tűrhet el semmilyen személy vagy szervezet elleni szankciót, ha az illető a nemzeti megelőző mechanizmussal akár valós, akár hamis információkat közölt, és az adott személyt vagy szervezetet semmiféle más jellegű hátrány sem érheti.

A látogatás időpontja: 2025. március 5.

A látogatás résztvevői: dr. Mézes Norbert

dr. Deák-Kondákor Dóra

dr. Demkó Daniella

2. Tényállás és megállapítások

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint az előállítás rövid időtartamú, legfeljebb 8 órán át tartó fogva tartás, amelyet a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, legfeljebb 4 órával meghosszabbíthat. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.⁵

2.1. Az Intézmény alapadatai

A Rendőrőrs illetékességébe 20 település tartozik és 2013. februárjától tevékenykednek. Az épület nagy része teljeskörű felújításon esett át. Először terület-, majd létszámbővítés történt, 4 éve pedig ellátási körletbővítés.

A felújított, kétszintes (földszint-félemelet), akadálymentes bejárattal rendelkező épület második szintjén található egy régebbi típusú előállító helyiség. A rendőrségi objektum más helyiségei azonban jó állapotúak és megfelelő bútorzattal felszereltek. A földszinten található

⁵ Lásd az Rtv. 33. § (3) bekezdését.

az ebédlő, ahol az eligazítások történnek és egyben teakonyha is. A látogatócsoport megtekintette továbbá a mosdó-fürdőhelyiségeket, öltözőt, irattárat, szerverszobát, a nyomozói irodát, ami két munkaállomással rendelkezik, valamint a szolgálat parancsnoki irodát, rabosító helyiséget, előállító helyiséget, covid kihallgatót.

2.2. Fogvatartotti létszám, telítettség

A látogatás tapasztalatai

A megbízott őrsparancsnok tájékoztatása alapján az előállított személyekről nem vezetnek külön nyilvántartást. 2024. június 1-től a látogatás napjáig összesen 69 fő férfi, 12 fő nő, illetve 29 fő fiatalos férfi, és 29 fő fiatalos nő előállítás történt meg. Külföldi előállítás nem volt. Az előállítások jogcíme az Rtv. 33.§-a alapján változó, jellemzően bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, illetve tetten ért elkövetőt, körözött személyeket állítanak elő. Az előállítások időtartama általában nem tartós, 2-3 órát vesz igénybe.

A látogatás idején nem tartózkodott előállított személy a Rendőrőrsön.

Az NMM az Objektum telítettsége kapcsán alapvető joggal összefüggő visszasságra utaló körülményt nem észlelt.

2.3. Fogvatartott előállítása az Előállítóban

A CPT a rendőrségi fogva tartás kapcsán hangsúlyozza, hogy a „rendőrségi őrizetbe vett személyeket haladék nélkül világosan tájékoztatni kell minden jogukról”.⁶ Az Rtv. 33. § (4) bekezdése értelmében, az „előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A Szolgálati Szabályzat 31. § (2) szerint „A fogvatartott tényleges elhelyezése az előállító egységen belül az előállító helyiségben történik.” A Szolgálati szabályzat 31. § (7) bekezdése szerint a fogvatartott személy ruházatát a támadásra vagy önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából az előállító egységben történő elhelyezésekor a felügyeletet ellátó rendőrnek kötelező átvizsgálnia. A ruházat átvizsgálását a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem végezheti, valamint nem lehet jelen, kivéve, ha az átvizsgálás technikai eszközzel történik.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (3) bekezdése elrendeli, hogy „A rendőrkapitányság (...), valamint a rendőrőrs vezetője köteles a fogvatartott személy biztonságos elhelyezésére szolgáló előállító egységet kijelölni.”

A látogatás tapasztalatai

A leggyakoribb intézkedést igénylő cselekmény a személyazonosság megtagadása, és a szabálysértés folytatása, a bolti lopás nem jellemző.

A személyi állomány tájékoztatása alapján az intézkedő rendőröknek már nem kell Covidos védőfelszerelést viselniük és az sem jellemző, hogy speciális intézkedést kellene

⁶ CPT/Inf (92) 3, 37. pont.

végrehajtaniuk koronavírus fertőzés gyanús előállított esetén. A légúti fertőzések miatt azonban a járőrök el vannak látva védőfelszereléssel és a szolgálati autókban is van maszk.

Az előállítás során tájékoztatják az előállítottat az előállítás okáról, várható idejéről, hogy hova szállítják, kik állítják elő. Gondoskodnak róla, hogy az előállított a járművét zárja le, a kulcsot hozza magával, vagy bízta hozzátartozóra.

A letételezés az előállított jelenlétében zajlik, erről jegyzőkönyv készül, amit egy borítékban elhelyeznek és az előállítás végén az előállított aláírja.

Intoxikált, agresszív személy előállítása esetén mentőt hívnak és bevonják az intézkedésbe a POLICE MEDIC képzésen⁷ részt vett állományi tagot. Ön- vagy közveszélyes személyek esetében az elsődleges intézkedések megtételét követően, amennyiben szükséges, akkor a rendőrök egészségügyi intézménybe szállíttatják.

Az előállított esetében mindig azonos nemű rendőr végzi a ruházatátvizsgálást. Amennyiben az intézkedő rendőrök férfiak, akkor próbálnak női kollégát kérni a női előállítotthoz, ha azonban nincs elérhető női rendőr, akkor szintén szemrevételezés történne, illetve a zsebek kiürítésére kérnék az előállítottat.

Jellemzően sem írástudatlan, sem magyarul nem értő előállítottjuk nem szokott lenni, de szükség esetén tolmácsot vennének igénybe. Egyébként az állomány tagjai társalgási szinten beszélnek angolul és németül.

A dokumentációt az irattárban tárolják és azt csak az ügyben érintett személyzet, valamint a parancsnok kezelheti. Az előállított kap egy példányt a jogorvoslati tájékoztatóról és a rendőrségi iratokról.

A látogatás során az NMM az előállítás fogantatása kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

2.4. Elhelyezés, tárgyi feltételek

„A rendőrségi fogvatartásnak alapvetően aránylag rövid időtartamúnak kell lennie. Következésképpen a fogva tartás fizikai körülményeitől a rendőrségi intézményekben nem várhatóak el, hogy olyan jók legyenek, mint más fogvatartási intézményekben, ahol az embereket hosszú ideig tartják. Azonban bizonyos elemi szükségleteket ki kell elégíteni.”⁸

A „zárkákat továbbá pihenőeszközzel kell felszerelni (pl. rögzített szék vagy pad), az éjszakára is fogságban tartott személyek számára pedig tiszta matracot és takarókat kell biztosítani.”⁹

A rendőrségi zárkák kívánatos mérete – nem minimum értéként értelmezve – a rendőrségi fogva tartás speciális jellegére figyelemmel, hét négyzetméter.¹⁰

⁷ rendészeti sérültellátó tanfolyam

⁸ CPT/Inf (92) 3, 42. pont.

⁹ CPT/Inf (92) 3, 42. pont.

¹⁰ CPT/Inf (92) 3, 43. pont.

A látogatás tapasztalatai

Az előállító helyiség ugyanaz, mint az előző látogatáskor. Az előállított a fenti-emeleti férfi mosdót vagy az ügyfélmosdót tudja használni. A személyi állomány tájékoztatása alapján, amennyiben az előállított személyt kihallgatás céljából rögtön átadják a bűnügyi részlegnek az előállítást végrehajtó rendőrök, akkor már be sem kerül az előállító helyiségbe. Egyébként az előállítás során a szükséges adminisztrációs feladatok elvégzéséig az intézkedés alá vont személy az előállító helyiségben várakozik. Más rendőri egységek is heti rendszerességgel használják az előállító egységet, napi szinten vannak a Rendőrsőn előállítások. A rendőrökön kívüli más hivatalos szerv, ami az előállítóba személyt szokott bekísérni, a leggyakoribb az Országos Mentőszolgálat.

Az előállítottak elhelyezési körülményei, különösen az előállító helyiség rendkívül kis mérete, illetve a helyiségen belüli mosdó és folyóvíz hiánya veszélyeztetik az Alaptörvény II. cikkében megfogalmazott emberi méltósághoz való jog érvényesülését.

2.5. Kapcsolattartás, hozzátartozó és védő értesítése

A CPT fontosnak tartja, hogy a fogvatartott a fogva tartás tényéről az általa kiválasztott harmadik felet (családtag, barát, konzulátus) mielőbb értesíthesse, az ügyvédhez való jogot és azt a jogát, hogy orvosi vizsgálatot kérhessen egy általa kiválasztott orvostól.¹¹

CPT 12. számú Általános Jelentésének 43. pontja szerint a „fogvatartottnak azt a jogát, hogy a fogságba kerülésének tényéről harmadik felet értesítsen, minden esetben biztosítani kell a rendőrségi őrizetbe vétel idejétől fogva. A CPT természetesen elismeri, hogy ennek a jognak a gyakorlása során előfordulhat, hogy kivételt kell tenni a rendőrségi nyomozás jogos érdekeinek védelmében. Az ilyen kivételeket azonban pontosan meg kell határozni, időtartamukat be kell határolni, és a hozzájuk folyamodást megfelelő jogvédelmi intézkedések kell, hogy kísérjék (...).”

A jogi képviselő jelenlétét a szabadságtól való megfosztás kezdetétől biztosítani kell.¹² A CPT 12. számú Általános Jelentésének 41. pontja hangsúlyozza, hogy a jogi képviselő a fogvatartottat a fogvatartása első pillanatától kezdve megilleti, figyelemmel arra, hogy a szabadságtól való megfosztást közvetlenül követő időszakban a legnagyobb a fizikai bántalmazás veszélye. A rossz bánásmód megelőzésének alapvető garanciája a jogi képviselőhöz történő hozzáférés. A nyomozás érdeke indokolhatja kivételes esetben, hogy a fogvatartott a saját választott jogi képviselőjével csak bizonyos idő elteltét követően találkozhat, de ilyen esetekben is biztosítani kell egy másik, független jogi képviselő jelenlétét.

A CPT 1999. évi magyarországi látogatásáról szóló jelentés ajánlásai szerint biztosítani kell a hozzátartozó vagy a harmadik személy késedelem nélkül történő értesítését, továbbá a jogi képviselőhöz történő hozzáférés lehetőségét hatékony módon, a fogva tartás első pillanatától kezdődően. A hozzátartozó értesítésének követelményét a CPT 2009. és 2013. évi látogatásairól készült jelentések ismételten hangsúlyozták.¹³

¹¹ CPT/Inf (92) 3, 37. pont.

¹² CPT/Inf (2014) 13, 23. pont.

¹³ CPT/Inf (2001) 2, 30. pont, CPT/Inf (2010) 16, 23. pont, CPT/Inf (2014) 13, 22. pont.

A látogatás időpontjában hatályos Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a „fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiataalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

A látogatás tapasztalatai

Minden esetben a rendőrök értesítik telefonon a hozzátartozót. Amennyiben jogszabály alapján kötelező a védő kirendelése¹⁴, akkor a rendőrök jelzik a felettesnek.

Az NMM a hozzátartozó, illetve a védő értesítése kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

2.6. Előállítottak szállításának körülményei

A CPT több jelentésében¹⁵ hangsúlyozza, hogy a megfélemlítés és a fizikai bántalmazás veszélye közvetlenül az őrizetbe vétel után a legnagyobb, a rendőrségi objektumba szállítás során is érheti rossz bánásmód, például bántalmazás vagy fenyegetés a fogvatartottakat.

A látogatás tapasztalatai

A szolgálati gépjárművel végzik az előállítást, speciális rabszállító autóval nem rendelkezik a Rendőrség. Több személy egyidejű előállítása esetén egy gépjárműben csak egy előállítottat szállítanak és 2-3 járőr kíséretében. Amennyiben nincs ennyi létszámú rendőr a helyszínen, akkor erősítést kérnek. A Heves Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet bezárása óta több előállítási és átkísérési feladata lett az állománynak, így az előállítások szakszerűsége kiemelt fontosságúvá vált. Az egri helyett, a Balassagyarmaton és Miskolcon található büntetés-végrehajtási intézménybe szállítják a fogvatartottakat.

¹⁴ A Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 44.§-a alapján: „A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha

a) a bűncselekményre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli,
b) a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés hatálya alatt áll, más ügyben letartóztatás, előzetes kényszergyógykezelés hatálya alatt áll, valamint ha szabadságvesztést, elzárást vagy javítóintézeti nevelést tölt,

c) a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy hallássérült, siketvak, vak, beszéd fogyatékos, más okból kommunikációképtelen, vagy abban súlyos fokban korlátozott, továbbá – a beszámítási képességére tekintet nélkül – kóros elmeállapotú,

d) a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy a magyar nyelvet nem ismeri,

e) a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy egyéb okból nem képes személyesen védekezni,

f) a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy indítványára, vagy azért, mert azt egyéb okból szükségesnek tartotta, védőt rendelt ki,

g) e törvény erről külön rendelkezik.

¹⁵ CPT 21. általános jelentés [CPT/Inf (2011) 28] 19. pont.

Az NMM a fogvatartottak szállítási körülményei vonatkozásában alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

2.7. Előállított személyek orvosi ellátása

A CPT 12. számú Általános Jelentésében fejti ki, hogy az „*orvoshoz jutás jogának magában kell foglalnia a fogvatartottnak azt a jogát, hogy kívánsága szerint olyan orvos vizsgálja meg, akit ő maga választott (...).*”¹⁶ Amennyiben a fogvatartottak kezelése a rendőrhatalóság által biztosított orvos feladata, a rossz bánásmódok megelőzése érdekében biztosítani kell, hogy a fogvatartott az általa kiválasztott orvos vizsgálatát is kérhesse.¹⁷ A „*Rendőrségi fogvatartott személyek minden orvosi vizsgálatát a rendvédelmi személyzet hallótávolságán kívül, illetve ha az érintett orvos másképp nem kéri az adott esetben, a személyzet számára nem látható módon kell elvégezni.*”¹⁸ A rendőrség által fogvatartott személyek orvosi vizsgálatát úgy kell elvégezni, hogy azt rendőrtisztek ne hallják, és lehetőleg ne is lássák.¹⁹

A vonatkozó ORFK utasítás 8. pontja szerint „*amennyiben az őrzés- és személybiztonsági követelményeket nem sérti, a fogvatartott vagy az orvos kérésére lehetőséget kell adni arra, hogy az orvosi vizsgálat, illetve kezelés alatt az őrszemélyzet halló- és lehetőség szerint látótávolságon kívül legyen. Ebben a kérdésben a döntés – a fogvatartottat az orvosi vizsgálatra átkísérő, vagy jelenlévő hatóság munkatársának egyetértésével – az őrparancsnok hatáskörébe tartozik.*”

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése értelmében, a „*rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.*”

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint „*A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogva tartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.*”

A szabadságuktól az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján, előállítás címén megfosztott személyek kapcsán a Szolgálati szabályzat 31. § (7) bekezdése mindössze annyit ír elő, hogy „*elhelyezéskor a fogvatartottat nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról. Betegség vagy sérülés esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.*”

A látogatás tapasztalatai

A sérüléseiről, betegségéről egy formanyomtatványon nyilatkoztatják az előállítottat. Ha az előállított sérülést, betegséget jelez, akkor orvoshoz viszik, az adott településen lévő

¹⁶ CPT/Inf (2002) 15, 42. pont.

¹⁷ CPT/Inf (92) 3, 36. és 37. pont.

¹⁸ (CPT/Inf (2002) 15, 42. pont.

¹⁹ CPT/Inf (92) 3, 38. pont.

házi orvoshoz (a településen 22:00 óráig van orvosi ügyelet), vagy Egerbe a sürgősségire (Egri Markhot Ferenc Kórház), vagy éjjel-nappali ügyeletre. Ha külsérelmi nyomot észlelnek az előállítottnál a rendőrök, akkor is orvoshoz viszik.

Ha az előállított jelzi, hogy gyógyszert szed, akkor magához veheti, vagy a rendőr értesíti a hozzátartozót, hogy hozza be az előállított által szedett gyógyszereket, de a rendőrök figyelik az adagolást, és ők tárolják az előállítás ideje alatt.

A dokumentációt az irattárban tárolják és az ügyben érintett személyzet, valamint a parancsnok kezelheti.

A látogatás során az NMM az előállított személyek orvosi ellátása vonatkozásában alapvető joggal összefüggő visszasságra utaló körülményt nem észlelt.

2.8. Bánásmód az Előállítókban

A CPT 12. számú Általános Jelentésének 47. pontja szerint „A rendőrségi fogvatartottak számára megfelelő illemhelyet kell biztosítani kulturált színvonalon, és kielégítő tisztálkodási lehetőséghez kell jutniuk. Közvetlenül álljon rendelkezésükre ivóvíz, és megfelelő időben étkezést kell biztosítani számukra, naponta legalább egyszer teljes értékű étellel (...).”

A Szolgálati szabályzat 31. § 11. pontja értelmében a „személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik.”

A látogatás tapasztalatai

A megkérdezett személyi állomány elmondása alapján női speciális higiénés szükségletek még nem merültek fel az előállítás során, de erre az esetre is rendelkeznek letéti pénzzel, amiből a higiénés termékeket megvásárolhatják számukra a rendőrök.

A személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. Ezt a Rendőrségön biztosítani tudják, akár a speciális étkezés igényeket is mint pl. a lisztérzékenység.

Azonban a személyi állomány elmondása alapján még nem fordult elő, hogy az előállított étkezést igényelt volna, mivel általában csak 1,5-2 óráig tart az előállítás.

Elmondták, hogy dohányzási lehetősége nincs az előállítottoknak.

A kihallgatásokat a bűnügyi területen dolgozó személyi állomány szokta végezni. Nincs speciális kihallgató képzettségű az állományban. A Heves-Vármegyei Rendőr-főkapitányságon található a speciális gyermekkihallgató helyiség.

Az előállítottak a szolgálatirányítóhoz fordulhatnak panasszal. Ha panasz van az intézkedést végrehajtó rendőrről és amennyiben szükséges, akkor nem ő viszi tovább az orvoshoz az előállítottat. Ha rendkívüli esemény merül fel, akkor pedig az Eger Rendőrkapitányság forrányomos ügyeletes parancsnoka megy ki a Rendőrségre, és személyesen hallgatja meg az előállított személyt.

A vizsgált időszakban a személyi állomány tagja ellen feljelentés, panasz, intézkedés elleni panasz nem volt. Rendőri bántalmazás, ennek következtében kivizsgálás a Rendőrségen nem történt.

A látogatás során a bánásmód kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt az NMM, azonban felhívja a figyelmet, hogy az előállítottak dohányzási igényeit, az arra kijelölt helyen, amennyiben megoldható, lehetőség szerint próbálják meg biztosítani.

2.9. Kényszerítő eszközök használata az Előállítóknban

Az Rtv. 15. § (2) bekezdése alapján, *„Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”*

Az Rtv. 16. § (1) pontja szerint *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) értelmében *„az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) pontja előírja az eljáró rendőr számára, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából, hogyan tegyen különbséget. Meghatározza, hogy mi tekinthető passzív ellenszegülésnek, aktív ellenszegülésnek vagy támadó magatartásnak.

A Szolgálati Szabályzat 39. § (3) alapján a *„kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:*

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (5) bekezdése második mondata szerint *„Tilos a bilincs olyan módon való használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz vagy jellegénél fogva megalázó.”*

A Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdése alapján a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,

ab) az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik,

ac) az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve;”

A CPT által 2018-ban kiadott, a fogvatartottak szállítására vonatkozó elvárásait tartalmazó összefoglaló anyagban, a fogvatartottak hátrabilincselésére vonatkozóan megállapította, hogy az a kényelmetlenség és a sérülés kockázatára figyelemmel kerülendő.²⁰

A látogatás tapasztalatai

A meghallgatott személyi állomány elmondása alapján a kényszerítő eszközök közül bilincset alkalmaznak, amit minden előállításnál használnak, kivéve a betegség, terhesség esetét. A hátrabilincselést szokták alkalmazni. A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt figyelmeztetik az intézkedés alá vont személyt a jogellenes cselekmény abbahagyására. A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést azonnal meg kell írni és leadni a parancsnoknak, vagy a rendészeti alosztályvezetőnek, vagy a szolgálatparancsnoknak.

Fiatalkorúakkal szemben heti rendszerességgel intézkednek, mert megszöknek a nevelőintézetből, velük szemben nem használnak bilincset és előállítás sincs, de általában őket is körözik, majd visszaviszik az ügyeletes nevelőnek, utána megírják az erre vonatkozó iratokat.

A Heves Vármegyei Főügyészség (továbbiakban: ügyészség) 2025. február 4. napján végzett törvényességi ellenőrzést. A vizsgált időszakban összesen 16 előállítás történt, az intézkedő rendőrök valamennyi esetben használtak bilincset. A vizsgált ügyekben a bilincs alkalmazása törvényesen történt. Az előállítások kapcsán az ügyészség jogszabálysértést nem tapasztalt.

A látogatócsoport 10 db személyi szabadság korlátozásáról szóló jelentést vizsgált meg. Ebből négy esetben nem került sor kényszerítő eszköz alkalmazására. További hat esetben csak bilincs alkalmazására került sor, előzetes figyelmeztetéssel és a szökés megakadályozása érdekében, ebből négy alkalommal a kezeket előrebilincseltek, két esetben pedig hátra. A tényállások leírása részletes, a kényszerítő eszközök indokoltságának leírása egyértelmű volt. A parancsnoki vizsgálat szerint a kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

Az NMM a kényszerítő eszközök vonatkozásban alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

2.10. Személyzet, munkavégzési körülmények

A látogatás tapasztalatai

A Rendőrőrs az Eger Rendőrkapitányság részét képező, osztály jogállású rendőri egység. Az állománytábla szerinti létszám a látogatás napján 35 fő volt.

beosztás	állománytábla szerinti létszám
őrsparancsnok	1
ügykezelő (riaszt)	2
rendészeti alosztályvezető	1

²⁰CPT Transport of detainees Factsheet June 2018 (A CPT elvárásai a fogvatartottak szállításával összefüggésben), CPT/Inf (2018) 24, 3. pont.

bűnügyi alosztályvezető	1
szolgálatparancsnok	1
csoportparancsnok	1
körzeti megbízott	12
járőrparancsnok	2
járőrvezető	5
járőr	5
főnyomozó	1
nyomozó	3
összesen:	35

A látogatás napján 2 fő tisztt, és 19 fő tiszthelyettes teljesített szolgálatot.

A Rendőrőrs vezető tájékoztatása alapján egyetlen üres státuszuk van, a bűnügyi részlegen (vezetőhelyettes), ezért stabilnak tartja az állomány létszámát, illetve nincs jelentős fluktuáció a Rendőrőrsön.

A megkérdezett személyi állomány munkaidőbeosztása az alábbiak szerint alakul: 12 óra munka, 24 óra pihenő, 12 óra munka majd 48 óra pihenő. A keletkezett túlórák elszámolásával kapcsolatban elmondták, hogy elsődlegesen a szabadidőben történő megváltást preferálják, mivel a fontosabb feladatokra tartalékolják a fizetős túlórákat.

A személyi állomány elmondta, hogy az alábbi továbbképzéseken szokott részt venni: rendszeresen, havi bontásban intézkedéstaktikai továbbképzésen (helyben van az intézkedéstaktikai instruktoruk), éves lövészetten, fizikai felmérőkön, és a rendszerben éves továbbképzési feladataik is vannak pl. a választással kapcsolatban.

Az állomány gumibotot, gázsprayt, bilincset, löfegyvert, és póttárat visel.

A munkavégzési körülményeiket megfelelőnek tartják, kiemelik a higiénit és azt, hogy van takarítónő a Rendőrőrsön. Azonban nincs külön női öltöző kialakítva, ezzel kapcsolatban azt mondták, hogy külön szoktak öltözni egymástól a férfi és női állományi tagok, de általában már egyenruhában érkeznek a szolgálatba.

Szeretik a munkájukat, ugyanakkor úgy nyilatkoznak, hogy változóan, de szokott traumatikus élményük lenni, Egerben van a pszichológus, amit igénybe vehetnek.

A látogatócsoport tapasztalatai szerint a tárgyi feltételek, azon belül is a női szolgálati öltöző hiánya, – figyelembe véve azt is, hogy a rendőrök fokozott lelki megterheléssel járó munkát végeznek – a fogvatartottakkal való bánásmódra is kihathat, ami veszélyezteteti mind a rendőrök mind a fogvatartottak alapvető jogainak érvényesülését. Továbbá az NMM felhívja a figyelmet az üres státuszok feltöltésének szükségességére, mivel így csökkenthető az állomány meglévő tagjaira nehezedő esetleges pluszmunka-teher.

3. Összefoglalás

A látogatás során az NMM az Objektum telítettsége kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

Az NMM az előállítás foganatosítása kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

Az előállítottak elhelyezési körülményei, különösen az előállító helyiség rendkívül kis mérete, illetve a helyiségen belüli mosdó és folyóvíz hiánya veszélyeztetik az Alaptörvény II. cikkében megfogalmazott emberi méltósághoz való jog érvényesülését.

Az NMM a hozzátartozó, illetve a védő értesítése kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

A látogatás során az NMM a fogvatartottak szállítási körülményei vonatkozásában alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló, illetve az előállított személyek orvosi ellátása vonatkozásában alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

A látogatás során a bánásmód kapcsán alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt az NMM, azonban felhívja a figyelmet, hogy az előállítottak dohányzási igényeit, az arra kijelölt helyen, amennyiben megoldható, lehetőség szerint próbálják meg biztosítani.

Az NMM a kényszerítő eszközök vonatkozásban alapvető joggal összefüggő visszásságra utaló körülményt nem észlelt.

A látogatócsoport tapasztalatai szerint a tárgyi feltételek, azon belül is a női szolgálati öltöző hiánya, – figyelembe véve azt is, hogy a rendőrök fokozott lelki megterheléssel járó munkát végeznek – a fogvatartottakkal való bánásmódra is kihathat, ami veszélyezteti mind a rendőrök mind a fogvatartottak alapvető jogainak érvényesülését. Továbbá az NMM felhívja a figyelmet az üres státuszok feltöltésének szükségességére, mivel így csökkenthető az állomány meglévő tagjaira nehezedő esetleges pluszmunka-teher.

4. Ajánlások, javaslatok

A látogatás megállapításaival összefüggésben az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján *felkérem* az **Eger Rendőrkapitányság vezetőjét**, hogy

1. tegye meg a szükséges intézkedéseket
 - az üres álláshelyek betöltése érdekében;
 - a női szolgálati öltöző kialakítása érdekében;
 - az előállító helyiség megfelelő átalakítása érdekében, hogy az megfeleljen a jelenlegi műszaki és rendőrszakmai követelményeknek;
2. intézkedjen arra vonatkozóan, hogy a rendőri állomány, amennyiben megoldható, lehetőség szerint próbálja meg biztosítani az előállítottak dohányzási igényeit, az arra kijelölt helyen.

Budapest, 2025. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos